

ENMAK 2035 KOOSTAMIST ETTEVALMISTAVAD TEGEVUSED – ENERGIATÕHUSUSE VALDKONNA POLIITIKAINSTRUMENTIDE SEMINARI PROTOKOLL 26.01.2023

OSALEJAD

Nimi	Asutus	Nimi	Asutus
Ain Laidoja	Eesti Vesinikuühing	Mihkel Krusberg	Keskkonnaministeerium
Andres Levald	RaM	Raul Kotov	Eesti Gaas
Ando Moldre	Eesti Energia AS	Reigo Lehtla	ELVL
Eha Reitelmann	Eesti Naisteühenduste Ümarlaud	Robert Kond	Maaeluministeerium
Eva-Ingrid Room	Keskkonnainvesteeringute Keskus	Siim Umbleja	EJKÜ
Hannamary Seli	MKM	Silver Sillak	Eesti Roheline Liikumine
Helena Gailan	Keskkonnaministeerium	Stanislav Štökov	Keskkonnainvesteeringute Keskus
Helle Truuts	Statistikaamet	Sven Parkel	Eesti Vesinikuklaster
Irje Moldre	MKM	Tarmo Kivi	
Kaie Küngas	RaM	Tõnis Vare	Elektriliit
Ketli Lindus	MKM	Mihkel Annus	Eesti Taastuenergia Koda

Seminari läbiviijad: Kalle Virkus (TREA), Tauno Hilimon (MKM)

Protokolli koostaja: Ragne Vaarik, ragne.vaarik@civitta.com

Kokkuvõtte seminaril esitatud ettepanekutest:

- Hoonete energiatõhususe poliitikainstrumentide täiendusettepanekud:
 - ehitusseadustikus tuleb ette näha, mis tingimustel tuleks eelistada madaltemperatuurset kütet;
 - ehitusjäätmete taaskasutus ja ringlussevõtu kohustuse loomine kui energia- ja ressursisäästu meede, k.a. riiklikud ehitused
 - koostoomisjaamade kasutuselevõtu soodustamine energiatõhususe vaatest
 - renoveerimisel regionaalsete erisuste katmine kui riigi roll (jõukus piirkonniti erinev)
 - Regionaalsete nõustamiskeskuste loomine KOVidele energiasäästu teemade KOV üleseks konsolideeritud käsitlemiseks, et suurendada KOV võimekust
 - Renoveerimise etappideks jagamisel peaks I laine moodustama riigi renoveermised ja toetused erasikutele, kel on võimekus renoveerida, II laine ettevõtted ja vähekindustatud elanikkond

- vajalik arvestite väljavahetamine nutikamate vastu
- tehnosüsteemid peavad olema juhitavad
- Renoveerimislaine maht ei ole kohale jõudnud, sh rollimuutus-ootus KOVile väljakutsena turuosaliste nügijana
- Ringmajanduse aspekt renoveerimises pole arvesse võetud (kuhu läheb ehitusjääde)
- energiatõhususe poliitikainstrumentide täiendustepanekud soojuse-jahutuse valdkonnas
 - suitugaaside kondensaatorid ja heitgaaside hulga vähendamine on vajalik kliimaeesmärk.
 - koostoomisjaamade kasutuselevõtu soodustamine energiatõhususe vaatest; tulevikus ka kütuselementidel koostoomise soodustamine
 - Soojusmajanduse AK-de muutmine osaks Energia-kliima kavadest. EKK-de muutmine struktuurilt ühetaoliseks, et need saaks olla toetusmeetmetest toetamisel aluseks.
- Energiatõhususe poliitikainstrumentide täiendustepanekud tööstuses ja ettevõtluses
 - KIK annab toetust ressursiauditite läbiviimiseks. Energiaaudit oleks selle orgaaniline osa, ent kavandatud 2021+ vahenditest täiendavaks toetuseks ei jagu.
 - Koostöös MKMiga täiendavate vahendite suunamisel ressursiauditite meetmesse oleks KIKil võimalus ja pädevus ka energiaaudititeid SF21+ meetmest rahastada
- Energiatõhususe poliitikainstrumentide täiendustepanekud – avalik sektor
 - KOV planeerimisprotsessi juhendid ja soovitusel taastuenergia ja energiatõhususe rakendamiseks, s.h. DNSH põhimõtetest lähtuvalt
 - Regionaalsete nõustamiskeskuste loomine KOVidele energiasäästu teemade KOV üleseks konsolideeritud käsitlemiseks
 - Regionaalsed energiasäästukoordinaatorid, kes toetavad KOVe vajaliku teadmisega sisendiks sh arvutused, mudeldamised. Esmane mõjuhinnaang.
 - Metoodika koostamine ja selle järgi kõikide KOVide energiasäästupotentsiaali arvutamine. Sh kuidas panustaks energiasäästudirektiivi täitmisesse ja kui palju maksab.
 - EHRI arendused avaliku sektori energiakasutuse jälgimiseks.
 - Tuleks hinnata, milliste instrumentidega tagatakse riigi poolt KOVide üleselt võetavate energiasäästukohustuste täitmine KOVide tasandil + maksumus.
 - KOVe tuleks aktiivsemalt kaasata energiasäästukohustuste täitmise aruteludesse, et saada sisendit. Hetkel ei ole seda teemat veel omaks võetud.
 - juhinduda juba uue (triloogides) energiasäästu direktiivi eesmärkidest
 - toetusi on oluline pakkuda vajaduspõhiselt kuni riiklike energiaeasmärkide täitumiseni
 - Vajalik oleks määratleda ka hoonete maht, mis jääb pikaajaliselt kasutusse ja mida on vaja rekonstrueerida või asendada. Mitte kõik hooned ei ole tulevikus vajalikud.
- Energiatõhus käitumine – täiendused poliitikainstrumentidele
 - Energiatõhususe esile seadmine poliitikakujunduses, sh maksustamisel, ruumilisel planeerimisel, riigihangetes - energiatõhususe direktiivi...
 - Energiasäästu vabatahtlik ja kohustuslik süsteem - Kuidas need kokkulepped sünnivad? Kes peaks initsieerima ja mida selleks teha? Millega meelitatakse vabatahtlikke kohustusi võtma?
 - Energiasäästumaks kui meede
 - Riiklikud energiakasutust reguleerivad paketid (nii hinna fikseerimine, hinnalagi kui maksusoodustused) nii elektri kui soojuse korral pekasid järgima
 - taastuenergia kasutuselevõtu ja energiasäästliku käitumise soodustamist elanikkonna ja ettevõtete seas
 - tipukoormuse vähendamine peaks olema pigem kohustuslik
 - Targa võrgu arendamine, et tipukoormusi aitaks katta võrgus oleva elektritranspordi enrgiamahuvus vastava kokkuleppe alusel. (Taristu + vastavad paketid)
- Energiatõhususe poliitikainstrumentide täiendustepanekud transpordi valdkonnas
 - Tõhusaimad meetmed transpordiheite vähendamiseks (KeM analüüs): automaks, kesklinna sissesõidu tasu, ühistranspordi eelisarendamine, jalgrattataristu välja ehitamine.
 - Automaksu kehtestamine

- Taastuenergianõuete ülevaatamine keskkonahoidlike hangete reeglite seisukohalt - hankereeglite harmonis. riiklike energiasäästu ja TE ülemineku vaatest
- Elektrisõidukite toetus - laenuinstrument ei suurendaks nii palju ebavõrdsust, ega oleks nii kulukas.
- Elektrisõidukite ostutoetus: jah, meede võiks olla sihitatud gruppidele, kelle korral auto kasutus on õigustatud: maaelanikud, transpordiettevõtted.
- Linnale suunatud transpordimeetmed peaksid olema rohkem suunitletud autokasutuse vähendamise soodustamiseks (vana auto ratta vastu, ühistr, kergl.)
- Elektriautode toetus - vajab analüüsi. Ostutoetus on vähese mõjuga meede ja toetus liigub jõukamale grupile ühiskonnast. Kasutatakse teise/kolmanda auto soetamiseks perre.
- LNG asemel võiks olla sõnad biogaasi ja vesiniku ja tegemist oleks kohalikult toodetud transpordikütustega, mis olulised nii TE, EnerigaT kui julgeoleku seisukohas